

CEVHERDEN ÜRETİM KIYMETLİ MADEN İŞLEM ESASLARI

Üyelerin Sorumlulukları

T.C. Hazine Müsteşarlığı'nın Kıymetli Maden Standartları ve Rafinerileri Tebliği'nin 13'üncü maddesinde;

“Yurt içinde cevherden üretilen dore bar, granül ve diğer şekillerdeki kıymetli madenler;

- a) Türkiye’de kurulu rafinerilerde rafinaj işlemine tabi tutulur ve rafinaj işleminin tamamlanmasını müteakip yedi (7) iş günü içinde Borsa Takas Merkezi’ne teslim edilir ve Borsanın ilgili piyasasında alım satımı gerçekleştirilir veya*
- b) Borsa tarafından belirlenecek işlem esasları dahilinde Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğü veya bu kurumun belirleyeceği kuruluşlarca düzenlenecek ayar raporunda yer alan miktarlarına göre ayrı ayrı işlem yapılmak suretiyle Borsanın ilgili piyasasında alım satımı gerçekleştirilir.*

Teslimatta uyulması gereken esas ve usuller Borsa tarafından belirlenir.” denilmektedir.

Söz konusu madde uyarınca cevherden üretilen dore bar, granül ve diğer şekillerdeki kıymetli madenlerin rafinaj işlemlerini tamamlamasına müteakip yedi (7) iş günü içerisinde Borsa Takas Merkezine teslim edilmesi ya da Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğü veya bu kurumun belirleyeceği kuruluşlarca düzenlenecek ayar raporu ile birlikte Borsanın ilgili piyasasında alım satımının gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

İşlem Görecek Cevherden Üretim Kıymetli Madenlerin Özellikleri ve Şekil Şartları

Alım satıma konu olan cevherden üretim kıymetli madenlerin temininde ilgili tebliğin 13'üncü maddesinde belirtilen özelliklere göre aşağıda belirtilen esaslar uygulanacaktır:

- a) Üretimi yapan kuruluş, cevherden üretilen dore bar, granül ve diğer şekillerdeki kıymetli madenin tebliğde belirlenen esaslara azami uygunluğunu sağlayacaktır.
- b) Söz konusu cevherden üretilen dore bar, granül ve diğer şekillerdeki kıymetli maden ile Borsa'da işlem yapacak üyeler, Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğü veya bu kurumun belirleyeceği kuruluşların onayına başvurmak zorundadırlar.

Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğü'nün İşlevi

Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğü, T.C. Hazine Müsteşarlığı tarafından kendine verilen yetkiler doğrultusunda, ayara konu olan cevherden üretilen dore bar, granül ve diğer şekillerdeki kıymetli madenin vasıflarını belirleyecek ve cevheri oluşturan her bir kıymetli madenin saflık ayar ve ağırlıklarını belirleyen kendi ayar raporunu düzenleyecektir. İşleme konu olan cevherden üretilen dore bar, granül ve diğer şekillerdeki kıymetli maden, T.C. Hazine Müsteşarlığı'nın belirlediği standartlarda, Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğü'nün onayından da geçmiş olarak İstanbul Altın Borsası Kıymetli Madenler Piyasası'nda işlem görebilecektir.

Cevherden Üretim Kıymetli Maden İşlem Esasları

Cevherden üretim kıymetli maden işlemleri, Kıymetli Madenler Piyasası Seans Salonunda yapılacaktır. Borsa tarafından yapılacak seans işlem ve bildirim ekranlarındaki düzenlemelerle cevherden üretim kıymetli maden işlemleri standart, standart dışı ve gram altın işlemleri ile birlikte Kıymetli Madenler Piyasası içerisinde işlem görecektir. Cevherden üretim kıymetli maden işlemlerinde uygulanacak olan alım satım, teminat, saklama ve takas esasları Kıymetli Madenler Piyasası kuralları çerçevesinde gerçekleştirilecektir. Bahse konu cevherden üretim kıymetli madeni oluşturan her bir kıymetli maden (Altın,gümüş ve platin) aynı külçe seri numarası muhafaza edilerek ayrı ayrı alım satıma konu edilecek olup, böylece aynı külçe içinde yer alan kıymetli madenlerin gerçek değerlerinden işleme tabi tutulacağı gibi, üretici firmanın ürettiği her külçenin işlemlerini takip etme bütünlüğü de sağlanmış olacaktır.

Üye Emirlerinde Bulunması Gereken Hususlar

Borsaya emirler üye temsilcileri tarafından, Kıymetli Madenler Piyasası'nda belirlenmiş şekil ve esaslar çerçevesinde verilir. Bir üye emrinde aşağıdaki bilgilerin bulunması esastır :

- a) Emri veren piyasa üyesinin unvanı,
- b) Emri veren üyenin kod numarası,
- c) Emrin alım emri mi satım emri mi olduğu,
- d) Emrin işlem ve valör tarihi,
- e) Satın alınacak veya satılacak cevherden üretim kıymetli madenlerin miktarı, ayarı, ağırlıkları, fiyatı ve diğer özellikleri,

Piyasanın İşlem Yöntemi

Cevherden üretim kıymetli maden işlemleri üyelerin alım satım emirlerinin rekabet şartları altında karşılaştırılması suretiyle yürütülür.

Cevherden üretim kıymetli maden işlemlerinde Kıymetli Madenler Piyasası'nda geçerli olan "çok fiyat" yöntemi kullanılır. Çok fiyat yöntemi, cevherden üretim kıymetli madenlere ait olarak verilen alım satım emirlerinin öncelik kurallarına (fiyat ve zaman) uygun olarak teker teker karşılaştırılmasıyla elde edilen fiyatlarla alım satımın gerçekleştirildiği sürekli müzayede sistemi ile çalışır.

İşlem Birimi

Cevherden üretim kıymetli maden işlemlerinde, kıymetli madenler piyasasında mevcut işlem birimi kuralları geçerli olmayacak olup, bahse konu kıymetli madenlerin cevherden üretimden gelmesi nedeniyle kilogram ve gram katlarıyla işlem görmesi sağlanacaktır.

Para Birimi

Alıcı ve satıcının talebine göre Kıymetli Madenler Piyasası'nda geçerli olan YTL/kg, ABD Doları/ons ve Euro/ons para birimlerinde teklif verilebilecektir.

İşlem Teminatı

Borsa üyelerinin satın alabilecekleri ve satabilecekleri cevherden üretim kıymetli maden miktarı, İstanbul Altın Borsası Yönetmeliği'nin 41'inci maddesine dayanılarak alınan 14 Nisan 2008 tarihli 314 sayılı Yönetim Kurulu kararına göre T+0 dan T+5 'e kadar (T+5 dahil) olan valörlerde kıymetli maden ve işlem teminatı toplamalarının 25 katı, T+6 dan T+9'a kadar olan valörlerde ise 15 katı ile sınırlıdır.

Cevherden üretim kıymetli maden işlemleri yapacak olan üyeler, Kıymetli Madenler Piyasası'nda yapacakları tüm işlemlerde tesis ettikleri teminatlarını eşzamanlı kullanabileceklerdir.

Gerçekleşen İşlemlerde Süre ve Teslim

Alım satım konu cevherden üretim kıymetli madenlerin, T.C. Hazine Müsteşarlığı tarafından belirlenen özelliklerde, teslimata ve ödemeye konu olmak üzere Yönetim Kurulu tarafından belirlenmiş olan usul ve süre içerisinde Borsa Takas Merkezi'ne teslim edilmesi gerekmektedir.

Cevherden üretim kıymetli maden satıcısı durumunda olan üyenin yükümlülüğü, satılan cevherden üretim kıymetli madeni İstanbul Altın Borsası Yönetmeliğinde belirlenen şartlarla Takas Merkezi'ne teslim ederek bedelini tahsil etmek, alıcı durumundaki üyenin yükümlülüğü ise aynı Yönetmelikteki şartlara uygun olarak satın aldığı cevherden üretim kıymetli maden bedelini Takas Merkezi'ne ödeyerek bahse konu kıymetli madeni teslim almaktır.

Üyelerin kesinleşen cevherden üretim kıymetli maden alım satım işlerine ait yükümlülükleri, Kıymetli Madenler Piyasası için tespit edilen süre ve şartlar içinde yerine getirilir. Bu süre ve şartlar içinde yükümlülüğünü yerine getirmeyen üyeler temerrüde düşmüş olurlar.

Seans Saatleri

Cevherden üretim kıymetli maden işlemleri, Kıymetli Madenler Piyasası işlem saatleri dahilinde sabah 09:45 - 13:00 ile öğleden sonra 15:00 - 17:30 saatleri arasında gerçekleştirilir.

İşlemlerde Uygulanacak Fiyat Aralıkları

Cevherden üretim kıymetli maden alım ve satım emirlerinin karşılaştırılması, Kıymetli Madenler Piyasası'nda kullanılan işlem birimi fiyatlarına göre belirlenecek fiyat aralıkları ile verilen fiyatlarda yapılacaktır. Buna göre yapılacak işlemlerin fiyat aralıkları altın ve platin için YTL/kg' da 1Ykr, ABD Doları/ons ve Euro/ons cinsinden verilen emirlerde 5 cent, gümüş için YTL/kg'da 1Ykr, ABD Doları/ons ve Euro/ons cinsinden verilen emirlerde 1 cent'dir.

Kurtaj

Müşteriler tarafından borsa üyelerine, gerçekleşen işlemlerin tutarı üzerinden, azami sınırı Yönetim Kurulu'nun önerisi üzerine SPK tarafından onaylanan ve halen uygulanan tarifeye göre "kurtaj" ödenir. Gerçekleşen işlem tutarı üzerinden ödenecek kurtaj ücretinin azami sınırı % 0,1 (binde bir) dir.

Borsa Payı

Borsa'da gerçekleşen cevherden üretim kıymetli maden alım satım işlemlerinde cevherden üretim kıymetli madenin brüt miktarından hesaplanmak üzere alıcı ve satıcının her birinden % 0,005 (onbinde yarım) olarak toplam % 0,01 (onbinde bir) işlem komisyonu alınacaktır. Alıcı ve satıcının aynı üye olması durumunda da aynı tarife uygulanacaktır. Ayrıca cevherden üretim kıymetli madenin kasadan çıkışında alıcı hesabından tahsil edilmek üzere % 0,04 (onbinde dört) oranında saklama komisyonu alınır. Ücret ve komisyonlar her üyenin Takas Merkezi'ndeki hesabına otomatik olarak borç kaydedilir.

Takas ve Ödeme

İstanbul Altın Borsası'nda yapılan cevherden üretim kıymetli maden alım-satım işlemlerinin takası, tüm kıymetli madenlerin takası gibi Borsa İşlem ve Takas Müdürlüğü'nce yürütülür.

YTL/kg ve ABD Doları/ons üzerinden yapılan işlemlerin takası aynı günden (T+0) başlamak üzere dokuz güne (T+9) kadar, Euro/ons üzerinden yapılan işlemlerin takasında ise aynı günden (T+0) başlamak üzere bir güne (T+1) kadar opsiyonlu valörlerde işlem gerçekleştirilebilir.

Kıymetli maden satın alan üyeler, işlem valöründe Takas Bankası nezdindeki hesaplarında işlem yaptıkları para cinsine göre hesaplanan işlem tutarını bulundurmak zorundadırlar. Aksi takdirde İstanbul Altın Borsası Yönetmeliğindeki temerrüt hükümleri uygulanır.

Üyeler tarafından Borsa'ya teslim edilen cevherden üretim kıymetli maden için teslim bordrosu 3 nüsha tanzim edilerek Borsa İşlem ve Takas Müdürlüğü'ne teslim edilmek zorundadır. Aynı şekilde cevherden üretim kıymetli maden söz konusu Müdürlük'ten teslim alınır.